

Ål kommune
Næring/Landbruksavdelinga
Postboks 14
3571 ÅL

ARKIV

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER	
Universitetet i Oslo	
Saksb.	Kopi
JMA	27 JUNI 2000
Ark:	0619
Saksnr. 0313632	Dok.nr.: 1

Omrørende bygging av traktorveg - Vestenforvegen, Torpo, Ål kommune

Vi viser til søknad om bygging av skogsbilveg i vegklasse 3 til Vestenfor i Ål kommune, datert 15.05.00. Kulturavdelinga i Buskerud fylkeskommune mottok søknaden 31.05.00, med høyringsfrist 30. juni 2000. Buskerud fylkeskommune ved kulturavdelinga er høyringsinstans, jmf. forskrift om planlegging og godkjenning av vegar for landbruksføremål, fastsett av Landbruksdepartementet den 20. desember 1996.

Kulturavdelinga v/arkeolog Lars Groseth var på synfaring saman med skogbrukssjefen i Ål kommune, Vidar Jørdre, torsdag 08.06.00. Under synfaring kom det fram at veganlegget var under bygging, sjå brev frå Ål kommune, datert 14.06.00. I dette brevet blir det også sett fram krav om at vegbygginga straks vert stansa.

Det vart under synfaringa påvist 3 automatisk freda kulturminne. Alle tre er kolgroper. Kolgroper av denne typen er freda utifrå kulturminnelova §4, punkt b., då dei er frå jernalder/middelalder.

I vegskjæringa på sørsida av vegen, merka R2 på kartet, vart det påvist eit kraftig kollag. Kollaget var tilsaman 4m breidt, men med eit opphald uten kol om lag midt på. Kollaget var på enkelte stader opptil 10 cm tykt, og store kolbitar blei observert i kollaget. Dette har etter alt å døme vore ei kolgrop.

I tillegg vart det registrert 2 kolgroper nær vegen (sjå kart, R1 og R3). R1 har ein klart markert voll, og nedgravinga på gropa er på 5x3 meter, dybden 0,8 meter. R3 har også ein klart markert voll, nedgravinga på gropa er på 3x2 meter, og dybden 0,8 meter. Disse kolgropene låg ved synfaringa meir enn vernesonen på 5 meter frå kulturminna, jf. kulturminneloven §6, 2. ledd. R3 ligg likevel berre 6 meter frå kanten av vegen, slik at ved ei eventuell grøfting må ein her passe nøye på.

På den gamle snuplassen kor det tidlegare også har blitt tømt sagflis, vart det funne jernslag. Dette er utanfor vegplanområdet. Slagget låg på bakken mellom pukkstein der anleggsmaskinene kørde (sjå X1 på kartet) og det er sannsynleg at dette kjem frå traseen der den nye vegen er lagt. Det vart likevel ikkje påvist noko jernvinneanlegg ved registreringa.

Synfaringa avdekka med andre ord brot på kulturminnelova §3 vedrørende forbod mot inngrep i automatisk freda kulturminne, vidare §8.1 som seier at planlagde tiltak må godkjennast av kulturminnestyresmaktene, som i slike saker er kulturavdelinga i fylkeskommunen. Synfaringa viste også brot på kulturminnelova §8.2, som pålegg at arbeidet vert stansa og fylkeskommunen varsla dersom det under anleggsarbeidet kjem til syne automatisk freda kulturminne.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse

Telefon
32 80 85 00

Telefaks
32808672

Bankkonto
2200 07 13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

Vår dato
20.06.2000Vår referanse
99/01559-31

Da eit automatisk freda kulturminne allereie er rørt, må tiltakshavar (Jernbaneverket) søkje om dispensasjon frå kulturminnelova vedrørande **kolgropa R2**. Det kan også søkjast om frigjevning av dei to andre gropene. Søknaden med grunngjeving skal sendast Buskerud fylkeskommune, kulturavdelinga, men stilast til Universitetets kulturhistoriske museer, Oldsaksamlinga, postboks 6762 St. Olavs plass, 0130 OSLO. Fredninga vil først bli oppheva etter ei arkeologisk etterundersøking som tiltakshavar må bere kostnadene for, jmf. kulturminnelova §10.

Kulturavdelinga i Buskerud fylkeskommune krev også at tiltakshavar målar inn dei tre kolgropene. Når det gjeld den øydelagte gropa R2, vil det berre bli som eitt punkt. Innmålingane til dei to andre kolgropene må inkludere vernesona på 5 meter.

Med hilsen

Åse Klundelien
fylkeskultursjef

Geir Helgen
fylkeskonservator

Lars Groseth
arkeolog

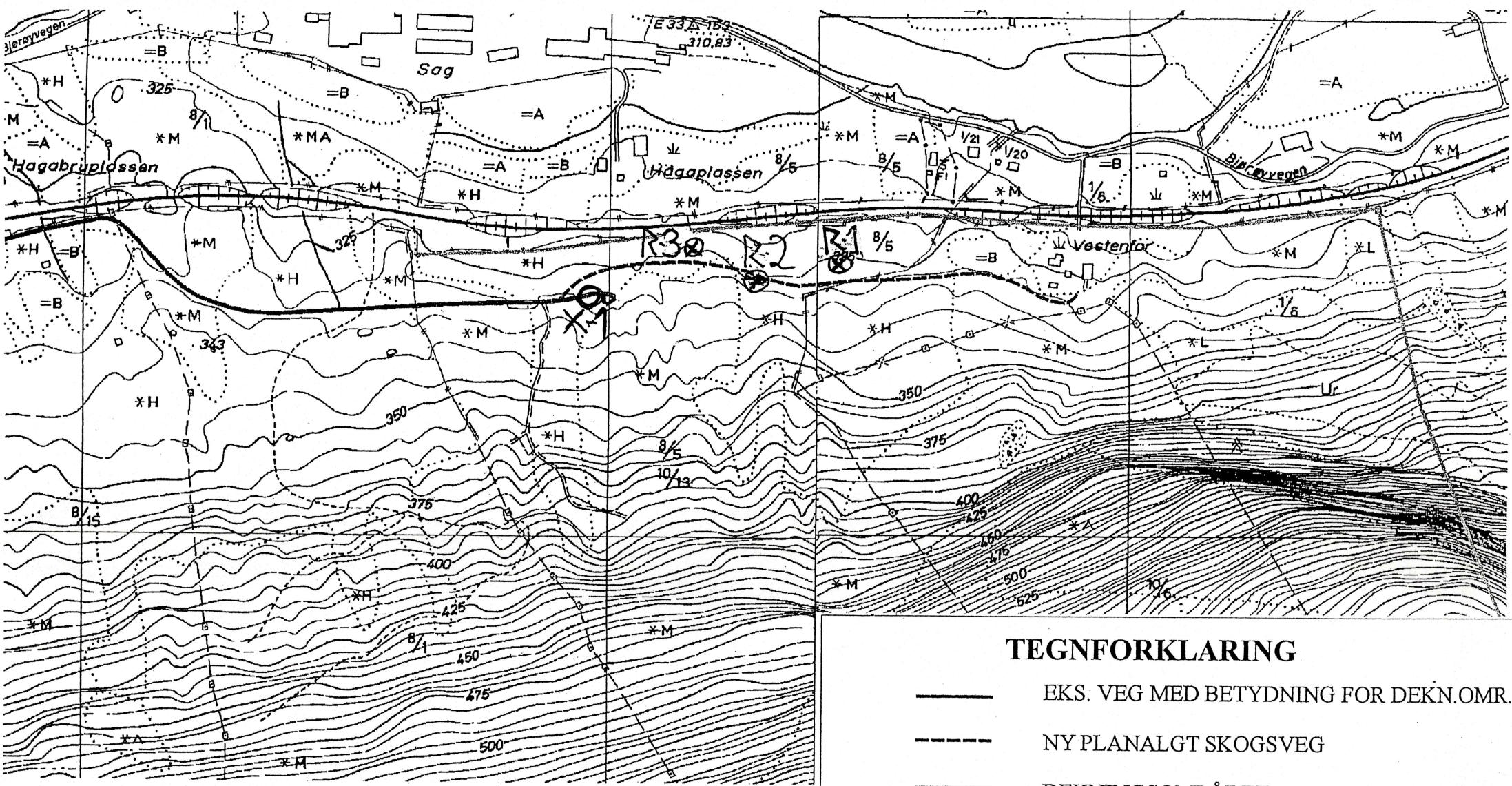
Vedlegg:

1 Utsnitt av Øk-kart. Kartfesting av kolgroper

Kopi med vedlegg til:

Asplan Viak AS
Fylkesmannen i Buskerud, Landbruksavdelingen
Jernbaneverket Region Vest v/ Gry Stenersen
Universitetet i Oslo UKM

pb. 164, 3570 ÅL
pb. 1604, 3007 DRAMMEN
Strømg. 4, 5015 BERGEN
Pb 6762 St. Olavs plass, 0164 OSLO

TEGNFORKLARING

- EKS. VEG MED BETYDNING FOR DEKN.OMR.
- NY PLANALGT SKOGSVEG
- DEKNINGSOMRÅDET

Asplan Viak +++ - +++		ÅL KOMMUNE JERNBANEVERKET		
Pb 164, 3571 AL TLF. 32 08 60 85, FAKS 32 08 46 09		VEG TIL VESTENFOR, TORPO STASJON		
Tegner	MS	SITUASJONSPLAN		
Mål	1:5000	Prosjekt	Tegn. nr.	Rev.
Dato	16.05.000	100986	01	

NOTAT 15.06.00

FAX 22 85 82 33

Til Jes Martens
Oldsaksamlingen

Fra Lars Groseth
Buskerud fylkeskommune

Vedlegg / Tilhører
Sak: 03/3632

Viser til telefonsamtale 15.06.00.

Undertegnede arkeolog var på synfaring sammen med skogbrukssjef i Ål kommune, Vidar Jørdre, av ovennevnte traktorveg 08.06.2000. Ved denne synfaringen ble det klart at veganlegget var grovplanert og allerede under bygging. Dette arbeidet var i gang til tross for at kulturavdelinga i fylkeskommunene ikke hadde uttalt seg, eller at Ål kommune hadde behandlet eller gjort vedtak i saka.

Som det framgår av vedlagte kopi av brev fra Ål kommune til Jernbaneverket, er vegarbeidet stoppet av Ål kommune.

Ved synfaringen ble det registrert 3 automatisk fredete kulturminner.

I vegskjæringen mot sør, merket R2 på kartet, ble det påvist et kraftig kullag. Kullaget var tilsammen 4m bredt, men med et opphold uten kull om lag midt på. Kullaget var på enkelte plasser opptil 10 cm tykt, og store kullbiter ble observert i kullaget. Dette er etter alt å dømme restene av ei kullgrop.

I tillegg ble det registrert 2 kullgropen i nærheten av vegen (sjå kart, R1 og R3). R1 har klart markert voll, og nedskjæringen er på 5x3 meter, dybden 0,8 meter. R3 har også klart markert voll, nedgravningen er på 3x2 meter, og dybden 0,8 meter. Disse kullgropene lå ved synfaringen mer enn vernesonen på 5 meter fra kulturminnene, jf. kulturminneloven §6, 2. ledd. R3 ligger likevel kun 6 meter fra vegens kant, slik at ved eventuell grøfting må man her være påpasselig.

På den gamle snuplassen hvor det tidligere også har blitt tømt sagflis, ble det funnet jernslag. Dette er utenfor vegplanområdet. Slagget lå på bakken iblant pukkstein der anleggsmaskinene kjørte (sjå X1 på kartet) og det er sannsynlig at dette kommer fra traseen der den nye vegen er lagt. Det ble likevel ikke påvist noe jernvinneanlegg ved registreringen.

Vi vil gjerne ha en vurdering fra oldsaksamlingen på hvordan vi skal forholde oss til tiltakshaver, og hva vi/dere skal kreve av undersøkelser. Fint om dere kan diskutere dette på møte i Fornminneutvalget mandag 19.06.2000

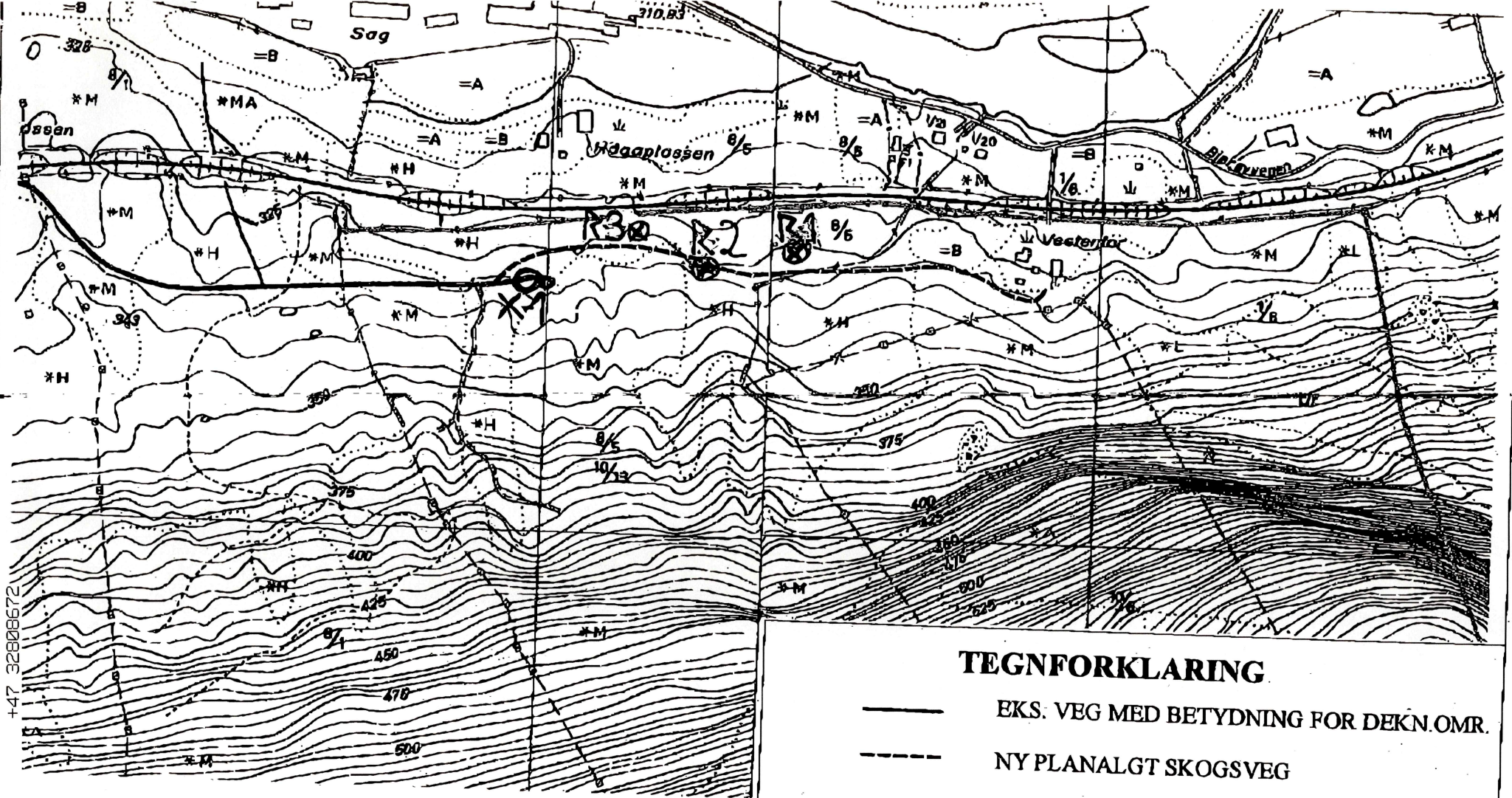
Hilsen

Lars Groseth

Lars Groseth

5 SIDER MED DENNE

+47 32888672

TEGNFORKLARING

- EKS. VEG MED BETYDNING FOR DEKN.OMR.
- - - - NY PLANALGT SKOGSVEG
- DEKNINGSOMRÅDET

Asplan Viak +++ - ++		ÅL KOMMUNE JERNBANEVERKET	
Pd 184, 3971 AL TLF. 32 08 60 65, FAKS 32 08 48 08		VEG TIL VESTENFOR, TORPO STASJON	
Tegner	MS	SITUASJONSPLAN	
Mål	1:5000	Prosjekt	100986
Dato	16.05.009	Tegn. nr.	01
		Rev.	

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU - Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

ARKIV

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER	
Universitetet i Oslo	
Saksb.	Kopi
- 5 MARS 2001	
Ark:	0619
Saksnr:	03/3639
ok.nr.:	9

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Larsen, Jan H.
Universitetets oldsakssamling
Universitetet i Oslo

DF-3042

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
T-15037	Kullgrop R2, kullprøve I Hagen, A1, Buskerud	Trekull Furu	5.5 g	735 ± 75	AD1240-1305	-26.1*

Dato: 27 FEB 2001

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Fred H. Skogseth

Steinar Gulliksen

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptaket av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 68% sannsynlighet for at prøvens alder faller innenfor denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder finnes ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treer. Korrekt historisk alder vil med 68% sannsynlighet ligge i det oppgitte intervall, men på grunn av uregelmessigheter i kalibreringskurven er det uklart hvilken del av intervallet som er mest sannsynlig. Mer detaljerte opplysninger om dette kan fås ved henvendelse til laboratoriet. Det er benyttet et kalibreringsprogram utarbeidet ved University of Washington, Seattle (Stuiver & Reimer, *Radiocarbon*, vol. 35, no. 1. 1993).

Ved kalibrering av torv, gytje og sedimentprøver er det antatt et tidsspenn på 100 år for dannelsen av materialet.

For marine prøver inkluderer dateringsresultatet korreksjon for reservoireffekt (havvannets tilsynelatende alder). Denne utgjør 440 år for ^{14}C alder, mens korreksjonen for kalibrert alder er avhengig av hvor prøven er funnet (Sør-Norge, Nord-Norge, Svalbard etc.).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til -25,0 % relativt PDB.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/sedimenter er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

Trekull, tre og torv

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for fjerning av karbonater.

Gytje/sedimenter

A. Lutløselig fraksjon

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Ulost del sentrifugert ut før utfelling.

B. Lutuløselig fraksjon

Ulost del ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

Skjell

Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

Bein

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Deretter behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt destillert vann med $\text{pH}\approx 3$ (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.

**UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING**

Frederiks gate 2
0164 Oslo

ARKIV

0619
03/3639-10

Gårds/bruksnavn Hagen	
G.nr./b.nr. 8/5	
Kommune Ål	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/ bruker, adr.	
Gjelder: Utgravning 10. – 11. oktober 2000 av en kullgrop fra vikingtid/middelalder (R2), jnr. 00/3825.	
Flyfoto	Kartref. CR 067-5-3
Innber./ rapport/ reg. ved: Atle Omland	Dato 12. oktober 2000, med senere tilføyelser

Bakgrunn for undersøkelsen

Tirsdag 10. til onsdag 11. oktober 2000 gjennomførte Universitetets kulturhistoriske museer, Oldsaksamlingen, en undersøkelse av en kullgrop fra vikingtid/middelalder ved Torpo.

Bakgrunnen for undersøkelsen er at Jernbaneverket har bygget en landbruksvei fra Torpo stasjon til Vestafør. Arbeidet med vegen ble begynt før godkjenning ble gitt av kommunen og før Buskerud fylkeskommune hadde uttalt seg om saken. Buskerud fylkeskommune befarte den 8. juni 2000 tiltaket. Tre kullgroper som ligger inntil den planlagte vegen ble påvist, i tillegg til en forekomst av slagg. Den ene av kullgropene, R2, var skadet av vegen, men de to andre var ikke berørt av tiltaket. Kullgrop R2 var betydelig skadet, og Buskerud fylkeskommune mente gropa hadde ingen bevaringsverdi slik den fremstod i dag.

Oldsaksamlingen la til grunn i sin behandling av saken at kullgroper er en alminnelig fornminnetype i Hallingdal, men at de kan bidra til en forståelse av bebyggelsesutviklingen i og utnyttelsen av utmarka. Derfor burde den skadete kullgropen dokumenteres og undersøkes, mens de to uskadete gropene bevares.

Saken ble behandlet på møte i Fornminnekomiteen 21. august 2000 (sak F 108/00).

Universitetets kulturhistoriske museer, Oldsaksamlingen, fattet følgende vedtak:

Jernbaneverket Region Vest gis i medhold av lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 8, 1. ledd, tillatelse til å bygge landbruksveg som vil medføre inngrep i automatisk fredet kulturminne (kullgrop) på Hagen, 8/5, Ål kommune, Buskerud, jfr. kulturminnelovens § 4, litra b, og vedlagte kart som er stemplet og datert 21. august 2000.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Tiltakshaver, Jernbaneverket Region Vest, bekoster en arkeologisk undersøkelse av det automatisk fredete kulturminnet, jfr. kulturminnelovens § 10 og vedlagte budsjett på kr. 17.000,-, datert 21. august 2000 (Tiltakskode 758020).
2. Tiltakshaver stiller gravemaskin med fører til disposisjon i nødvendig utstrekning.
3. Undersøkelsen finner sted i 2000.
4. Tiltakshaver plikter å informere Oldsaksamlingen dersom det er kabler eller rør i undersøkelsesområdet.

Tidsrom, deltakere og formidling

Undersøkelsen fant sted tirsdag 10. Onsdag 11. oktober 2000 ble hovedsakelig brukt som reisedag.

Deltakere på undersøkelsen var:

Atle Omland feltleder

Kåre Dramstad gravemaskinfører for T. Engene (5. juni, ca. to timer)

Kontaktperson ved gravningen var Gry Stenersen, Jernbaneverket Region Vest, Bergen.

Til stede på utgravningen var Elisabet Sveingar Amundsen. Hun er etnolog engasjert ved Ål bibliotek innen et landsomfattende prosjekt om lokalhistorie og Internett. Amundsen fulgte gravningen og tok digitale bilder som kan brukes i forbindelse med hennes prosjekt.

Værforhold

Det regnet mens undersøkelsen varte.

Beskrivelse av lokaliteten

Kullgropa lå sør for vegskråninga til Vestenforvegen, en grusveg som går fra Torpo stasjon i vest til Vestenfor i øst. Kullgropa lå ca. 1000 meter øst for Torpo stasjon og 300 meter vest for tunet på Vestenfor.

Kullgropa lå i et sør-nord hellende terreng. Sør for gropa var skogen hugget, nord for gropa var det tett granskog.

Det var utsikt opp lia i sør og over til den andre siden av dalen i nordvest. Ellers var utsikten stengt av skog.

Like ved kullgrop R2 lå det også to andre kullgroper, R1 og R3, i tillegg til et funnsted for slag, X1. Kullgropene er målt inn av Vidar Endrerud, Jernbaneverket:

R1: X = 296262.760 Y = 19233.062 H = 325.265

R2: X = 296237.508 Y = 19159.168 H = 327.717

R3: X = 296259.278 Y = 19077.534 H = 324.690

Problemstilling og metode

Kullgroper er en kategori av fornminner som i vikingtid og middelalder ble brukt til å fremstille kull til bruk ved jernutvinning. Kullgroper er en vanlig fornminnetype i Hallingdal.

Formålet med undersøkelsen var å få bedre kunnskap om gropas størrelse, kullaget, antall bruksfaser til kullgropa og en datering av bruksfasene.

Da kullgropa var sterkt skadet av vegen, måtte det for hånd først renses frem en profil av gropa. Denne ble fotografert og tegnet i 1:20.

Deretter ble det laget en skisse av kullgropa i 1:50. Ved oppmåling av kullgropa ble det brukt standarden som er satt av Tom Bloch-Nakkerud ved å måle ytre diameter (Ydm, vollens ytterkant), indre diameter (Idm, vollens topp) og dybde bunn (Dybde). På grunn av at gropa var sterkt skadet, var det imidlertid vanskelig å få gode mål. Vollene var også lite tydelige, men de ble klarere i øst og vest etter at det ble laget en profil av gropa.

Til slutt ble den bevarte halvdelen av gropa i sør flategravd ned til kullaget. Dette ble fotografert og tegnet inn på skissen av gropa.

Kullgropa i vegskjæringa før den ble undersøkt. Foto: Elisabet Sveingar Amundsen.

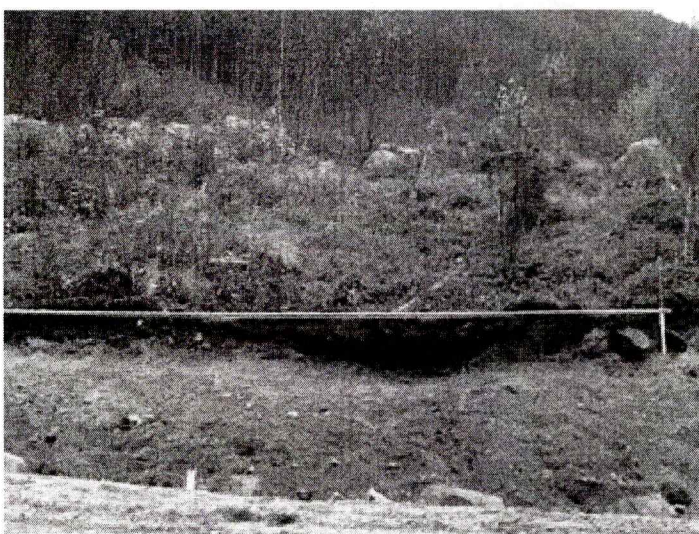
Beskrivelse av kullgropa

Beskrivelse av kullgropa før utgravning

Kullgropa markerte seg før utgravning ved at det lå kull i vegskjæringa. Ovenfor vegskjæringa avtegnet det seg svake voller i øst og vest og en noe ujevn grop.

Ved oppmåling av gropa ble kullgropas ytre diameter (Ydm) målt til ca. 6,5 meter. Indre diameter (Idm) til ca. 4,0 meter. Gropas bunn var ujevn og ble målt til ca. 2,5 meter (øst-vest) x 1,5 meter (nord-sør). Gropa var ca. 0,2 meter dyp.

Kullgropas profil. Foto: Elisabet Sveingar Amundsen.

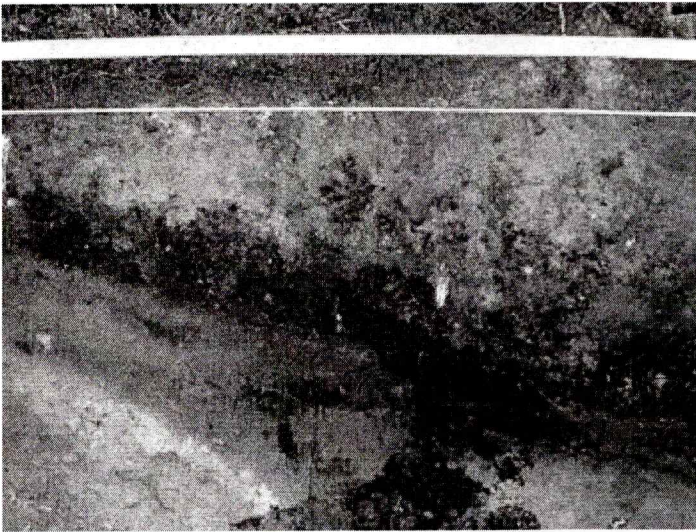
Beskrivelse av kullgropas profil

Profilen til kullgropa ble rensert opp for hånd i vegskjæringa. Et tykt kullag kom til syne i profilen. Over kullaget lå et tynt lag med sand som trolig har rast ned i bunnen av gropa. Kullaget hadde en diameter på ca. 3,2 meter og tykkelsen varierte mellom 10 og 40 cm. Bunnen var ujevn. Under kullaget var det rød sand som var blitt varmepåvirket av kullbrenninga.

Kullgropa var gravd ned i undergrunnen som bestod av brunaktig grov sand/grus.

To kullprøver ble tatt ut av kullgropa. Kullprøve I var rest etter en stukk som lå i kullaget. Kullprøve II var mindre biter av trekull. Begge prøvene ble tatt ut ca. 40 cm under markoverflaten.

Nærbilde av kullgropas kullag. Foto: Elisabet Sveingar Amundsen.

Beskrivelse av kullaget

Etter at profilen var dokumentert ble gropas sørlige halvdel maskinelt flategravd ned til kullaget for å få frem kullagets form. Denne kan være sirkulær, oval eller firkantet.

Det var i dette tilfelle ikke enkelt å få kullaget godt frem. Deler av kullgropa raste ned i vegskjæringa da gravningen begynte. Kullaget strekte seg også atskillig lengre sør enn ventet. I overkant av en halv meter grus hadde rast ned i deler av gropa og dekket over kullgropa og kullaget i sør. Noe av massen fortsatte å rase ned i gropa da kullaget ble avdekket. Utrasing og vanskeligheter med å få frem kullaget førte til at det ble gravd for dypt ned i kullaget og kun bunnen av kullaget ble avdekket. Kullaget ble heller ikke helt avdekket i det sørøstre og sørvestre hjørne.

Kullaget samsvarte i liten grad med målene som ble tatt av kullgropa før den ble flategravd. Kullaget var blant annet mye større enn den synlig bunnen til kullgropa. Kullaget ble målt til ca. 2,5 meter (nord-sør) x 3,5 meter (øst-vest). Kullaget fikk en ujevn form. Det var vanskelig å avgjøre formen blant annet fordi det er usikkert hvor mye av kullgropa som var fjernet av vegen før undersøkelsen startet. Kullaget kan ha imidlertid ha vært firkantet eller ovalt.

Kullgropas profil tegnes. Foto: Elisabet Sveingar Amundsen.

Datering

To kullprøver ble tatt inn (kullprøve I og II). Kullprøve I, forkullet trestokk, er sendt inn for vedartsbestemmelse og datering. Vedartsbestemmelsen er foretatt av Helge Irgens Høeg (se vedlagt rapport av 31. oktober 2000). Vedarten brukt for fremstilling av trekull har vært furu (Pinus).

Trekullprøve tas inn for datering. Foto: Elisabet Sveingar Amundsen.

Konklusjon

Undersøkelsen av kullgropa bidro til å dokumentere og bedre forstå kullgropas oppbygging og størrelse. Kullgropa var imidlertid skadet ved at den var snittet av vegen og deler av gropa var fylt med nedrast sand. Kullgropa syntes likevel å være middels stor med et kraftig, men ujevnt, kullag. Utfra stratigrafien synes det som om kullgropa kun hadde en bruksfase. C14-datering av trekullprøven vil bidra nærmere til å belyse kullgropas brukstid.

Vedlegg til rapporten

Vedlegg 1: Utsnitt av kart: M711, 1616 III, 1: 50 000

Vedlegg 2: Utsnitt av ØK, BQ 62-5-2 og BR 62-5-1, 1:5 000

Vedlegg 3: Oppmåling ved Vidar Endrerud

Vedlegg 4: Liste over trekullprøver

Vedlegg 5: Vedartsbestemmelse av trekullprøver ved Helge Irgens Høeg

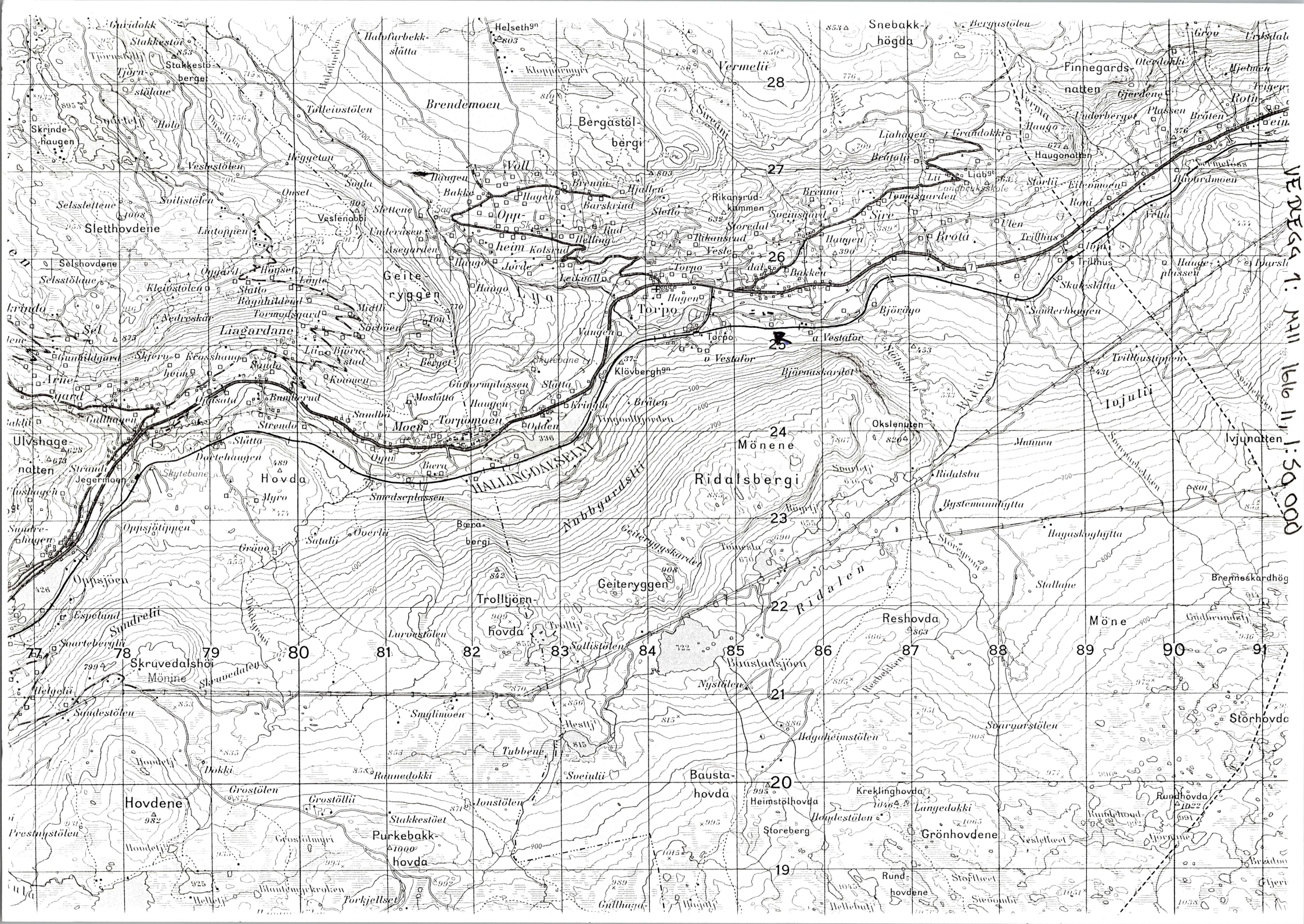
Vedlegg 6: Katalogisering for tilvekst

Vedlegg 7: Fotoliste for sort/hvitt fotos (negativ nr. 25) og dias

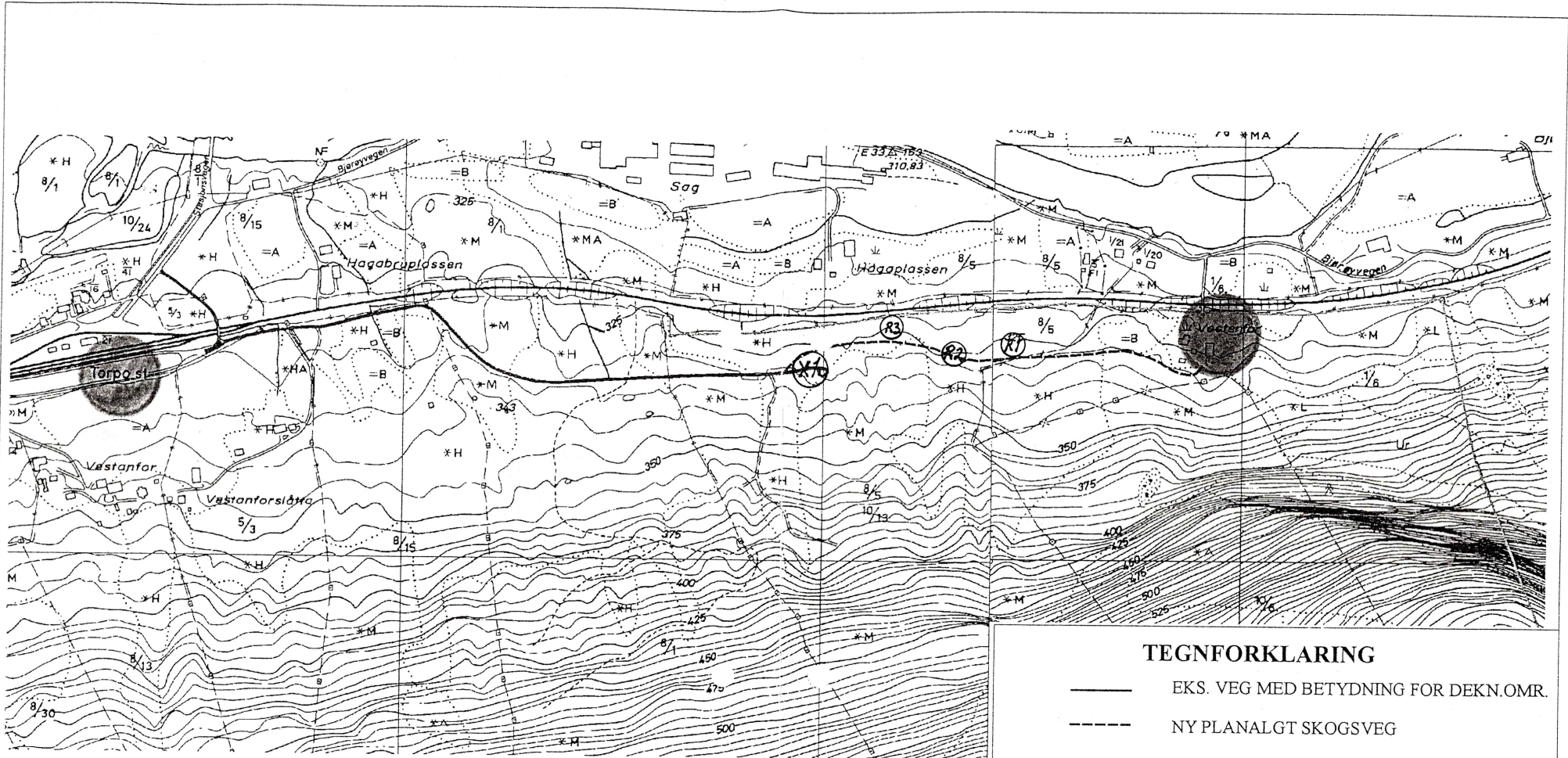
Vedlegg 8: C14 dateringsrapport

Tegninger som legges ved rapporten

Ett blad med tegning av kullgrova i plan (1:50) og profil (1:20).

VEDEG 1: M 11 1616 11 1:50 000

TEGNFORKLARING

- EKS. VEG MED BETYDNING FOR DEKN.OMR.
- - - NY PLANALGT SKOGSVEG
- DEKNINGSOMRÅDET

Asplan Viak +++
- | ++

Pb 164, 3571 AL
TLF. 32 08 60 85, FAKS 32 08 46 09

Tegner	MS
Mål	1:5000
Dato	16.05.009

ÅL KOMMUNE
JERNBANEVERKET

VEG TIL VESTENFOR, TORPO STASJON

SITUASJONSPLAN

Prosjekt	Tegn. nr.	Rev.
100986	01	

ØK : BR 62-5-2
BR 62-5-1

VEDEGG 2: ØK BR 62-5-2, BR 62-5-1, 70% av målestokk 1:5000

Internt notat

DATO: 24.08.2000
TIL: Gry Stenersen
FRA: Vidar Endrerud
SAK: Kullgroper Torpo
KOPI TIL:

Hei!

Sender deg koordinater på kullgroper på Torpo.

Grop 1	X = 296262.760	Y = 19233.062	H = 325.265
Grop 2	X = 296237.508	Y = 19159.168	H = 327.717
Grop 3	X = 296259.278	Y = 19077.534	H = 324.690

Med hilsen

Vidar Endrerud

Vedlegg 4: Liste over trekullprøver

Dato	Kp.	Kontekst	Vekt (g)	Vedartsbestemt	C14- datert	Sign.
10.10.00	I	Forkullet trestokk tatt ut i profil fra kullaget, 40 cm under markoverflaten. Se avmerking på tegning.	260	Bestemt til Pinus (furu)	Hele prøven sendt til C14-datering	AO
10.10.00	II	Biter av trekull tatt ut i profil fra kullaget, ca 40 cm under markoverflaten. Se avmerking på tegning.	50			AO

VEDLEGG 5: VEDARTSBESTEMMELSE

Høeg - Pollen, 876 842 262,
Helge Irgens Høeg,
Gloppeåsen 10,
3261 LARVIK

Larvik, 31/10-00.

Til Atle Omland.

Analyse av 1 treprøver fra Hagen 8/5, Ål komm., Buskerud.

Kullgrop R 2. Kullprøve 1.

Det ble bestemt 1 bit. Den var Pinus (furu).

Helge Irgens Høeg

Vedlegg 6: Katalogisering for tilvekst

Aks. nr. 00/206

En kullgrop fra vikingtid/middelalder, Hagen, 8/5, Ål kommune, Buskerud.

- a) 260 g trekull som er del av brent stukk fra midten av kullgropas kullag. 40 fragmenter er vedartsbestemt. Bestemt til Pinus (furu). Hele kullprøven sendt for C14-datering. Kullprøve I.
- b) 50 g trekull tatt ut fra midten av kullgropas kullag. Kullprøve II.

A 00/206 ble tatt inn ved en arkeologisk undersøkelse 10. oktober 2000 av en kullgrop fra vikingtid/middelalder. Kullgropa hadde en ytre diameter på 6,5 meter, indre diameter på 4 meter og var kun 0,2 meter dyp. Kullaget hadde en diameter opptil 3,5 meter og kullagets tykkelse varierte fra 10 til 40 cm. Kun en bruksfase ble påvist.

Jfr. vedartsbestemmelse ved Helge Irgens Høeg, datert 31. oktober 2000.

Jfr. innberetning i topografisk arkiv ved Atle Omland, datert 12. oktober 2000.

Vedlegg 7: Fotoliste

S/H I, neg. nr. 25186, Dias I				
Dato	Nr.	Retning mot	Motiv	Sign.
10.10.2000	1	S	Kullgrop før undersøkelse. Kullaget er såvidt tydelig i vegskjæringa.	AO
	2	SV	Som 1	
	3	SØ	Som 1	
	4	N	Som 1	
	5	SV	Profil renset opp. Oversiktsbilde med veg og landskap.	
	6	SØ	Som 5, men "stemningsfylt" bilde med kullag, landskap og tåke.	
	7	S	Som 6.	
	8	S	Nærbilde av profil.	
	9	V	Oversiktsbilde av kullgropa (omtrent midt i bildet) og vegen sett i retning Torpo.	
	10	Ø	Som 9, men motsatt retning og med feltleders bil!	
	11	SØ	Feltleder sitter på kullgropas profil.	
	12	S	Elisabet Sveingar Amundsen sitter på kullgropas profil. "Halvt halling på halv kullgrop".	
	13	SV	Elisabet Sveingar Amundsen står i kullgrop R1.	
	14	SV	Elisabet Sveingar Amundsen står i kullgrop R3	
	15	V	Kullgropa flategravd ned til kullaget.	
	16	Ø	Som 15.	
	17	N	Som 15.	
	18	S	Som 15.	

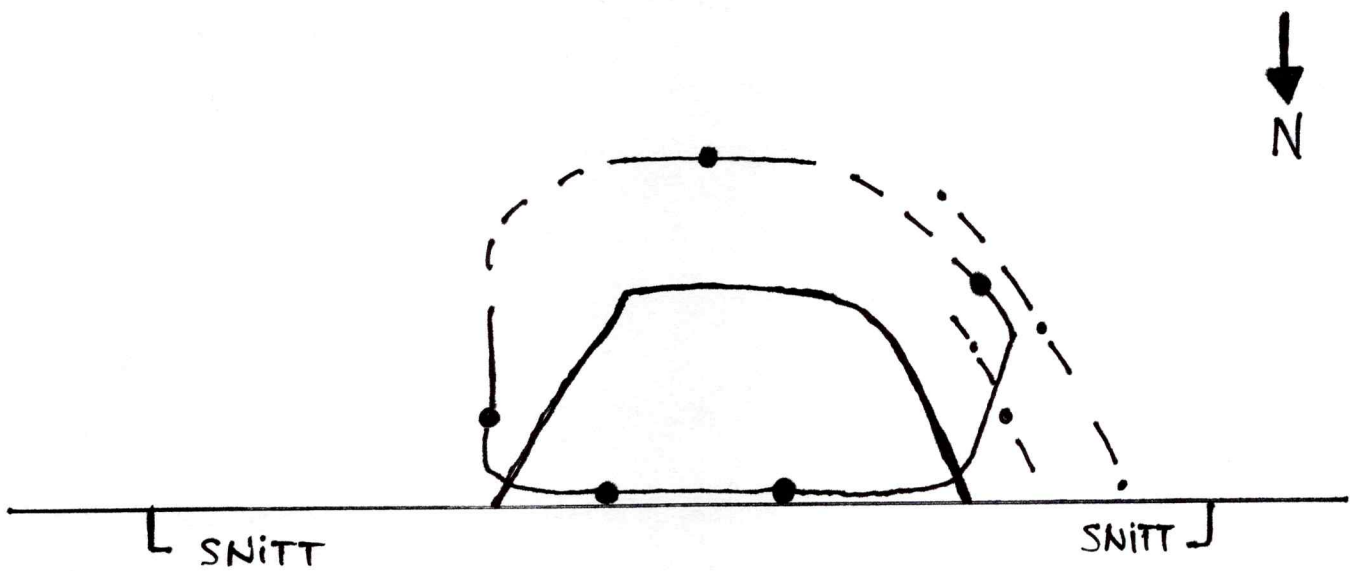
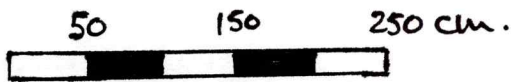
HAGEN, 8/5, ÅL KOMMUNE, BUSKERUD

Plantegning kullgrop R2.

Målestokk 1:50

10. oktober Atle Omland

- ● — Ytre diameter
- ● — Indre diameter
- Bunn
- Kull
- - - Ikke helt avgrenset

VEGSKJÆRING

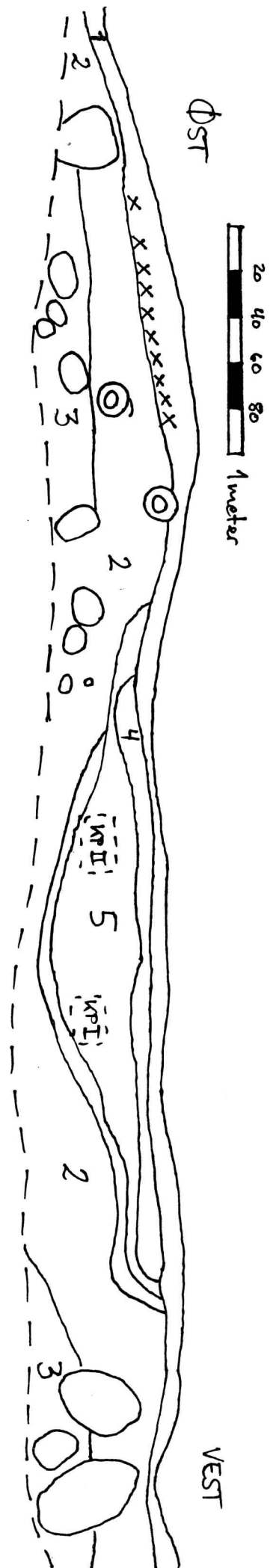
HAGEN, 8/5, ÅL KOMMUNE, BUSKERUD

Profiltegning kullgrop R2.

Målestokk 1:20 (nedfotografert)

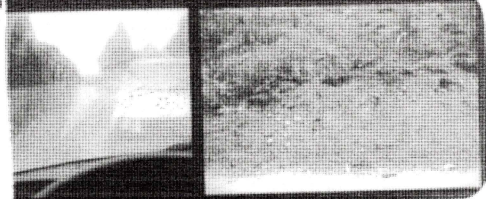
1. Torv med kull
2. Brun sand, noe kan være utkastede masser
3. Hvit sand/undergrunn
4. Tynt, ujevnt sandlag. Trolig rast ned i gropa
5. Kullag
6. Rødaktig, varmepåvirket sand

 = Stein
 = Rot

Kullgropp R2.
Aagen, 8/5, A1, Boskerud
Neg. nr. 25186. J. nr. 00/3885

400 DELTA PROFESSIONAL

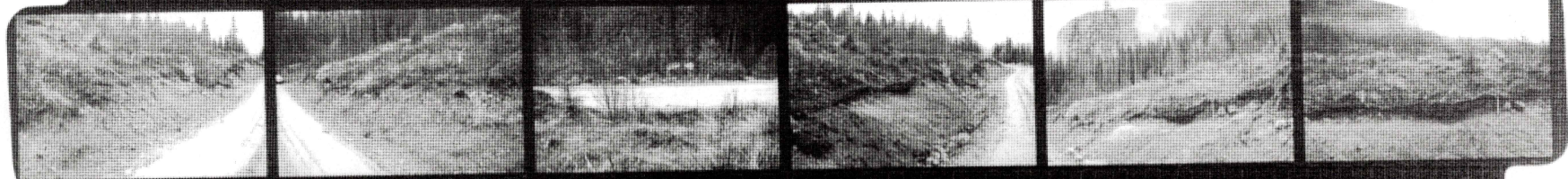

0A 3 5 1 1A
400 DELTA

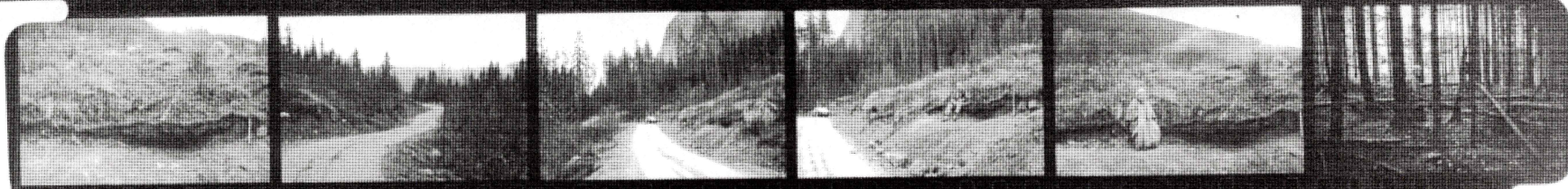
ILFORD

400 DELTA PROFESSIONAL

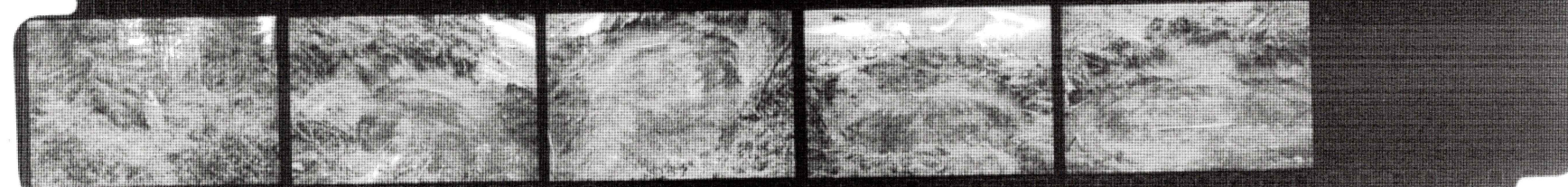
ILFORD

2A 3 ILFORD 4 7 3 5 4A 400 DELTA PROFESSIONAL 6 6A ILFORD 7A

8A 9 9A 10 10A ILFORD 11 7 3 5 11A 12 12A 400 DELTA PROFESSIONAL 13 13A

14A 15 15A 16 16A 17 17A 18 18A 19 19A

Kullgropp R2.
Hagen, 8/5, Al, Boskerud
Neg. nr. 25186. J. nr. 00/3885

400 DELTA PROFESSIONAL

0A 3 5

1

1A

400 DELTA

ILFORD

400 DELTA PROFESSIONAL

ILFORD

2A

3

ILFORD

4 7 3 5 4A

400 DELTA PROFESSIONAL

6

6A

ILFORD

7A

8A

9

9A

10

10A

11

11A

13

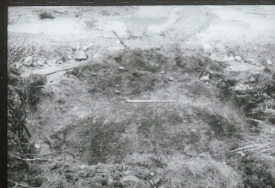
13A

400 DELTA PROFESSIONAL

ILFORD

7 3 5

400 DELTA PROFESSIONAL

14A

15

15A

16

16A

17

17A

18

18A

19

19A